

DE KAMPBODE

ADMINISTRATIE
KAMP VAN ZEIST

HOOFDOPSTELLER: L. J. DELREZ. OPSTELRAAD: QUINTENS - VERBIST - DEROUX - LORENT

ALLE DAGEN
VAN 9 TOT 11 U. IN
ZAAL XVIII

OORLOGSNIEUWS EN VOLKS GEEST

Om kracht dadelijk te handelen, moet men in de overwinning gelooven. - Gwijfel brengt meer lachtheid mee, twijfel verlamt, vertrouwen echter is kracht. - Overwinning is enkel mogelijk, wanneer men hooft op overwinning.

Welke redenen bestaan er, ons toelatend te hopen? Dere redenen zoeken wij bijzonderlijk in de dagelijksche oorlogsgebeurtenissen, welke wij zorgvuldig ontleiden, en op welke wijze ook, trachten te verklaren. - Wij zitten op nieuws te loeren, wij moeten nieuws hebben, wij grijpen naar dagbladen, openen, lezen met angstige gretigheid, wij onderzagen elkaar, wij hooren wat verteld wordt wat verwacht, wat gevreesd, en volgens het vernomen nieuws verandert onze geestesgesteldheid.

Welke handelwijze, is, geloof ik niet bij onzen huidige gemiddeldstoestand gepast, en kan ook niet de gewenschte gevolgen meebrengen.

Hoe kunnen wij ten anderen dien gewenschten gemiddeldstoestand bewaren als de dagelijksche oorlogsberichten ons zoo kunnen schokken. Ja het is een soort ingeboren wijsheid bij den Belg, geaardheid die hem behaamt evenwicht te behouden en sterk maakt iedere nieuwe crisis te doorworstelen. - Deze handelwijze kan men niet genoeg lof brengen, in alle omstandigheden heeft de Belg zijn halmtie bewaard zooveel gedurende de binnawereldste angstvolle dagen als de dag dat de zon aan den hemel begon te blinken. - Maar er dient aan de toekomst gedacht.

Hoe langer de oorlog voortduurt, des te meer wordt het noodig ons ziens en levenswijze aan te passen die ons in staat stellen al onze krachten te bewaren, zoowel onze morele krachten als alle andere nochtan de gewoonte, de doornwijze welke hier boven komen aan te raken kan, voor hare veroorzakende verbitteren niet anders dan ontkennend op ons uitwerken. - Daaromde bedoel ik zeker niet dat de dagelijksche oorlogsgebeurtenissen ons moeten of mogen koud laten. - Het is menscheijk en wettelijk dat wij ons bij gunstige berichten verheugen en dat wij bij een tegenvaller bedroefd zijn zelfs wanneer wij op de reeds afgelegde baan in herinnering terug keeren, wanneer wij het reeds gebeurde in de geest roepen en als wij bedenken dat wij sedert zestien maanden de machtigste mogendheid die ooit bestaan heeft het hoofd bieden, wanneer wij bedenken dat wij het duitsche leger dwongen achteruit te trekken op een oogenblik dat het reeds over al zijn macht beschikte en dat onze toebereiding en deze van onze bondgenooten op verre na niet voltrokken was; dan zijn wij gewettigd te hopen in de toekomst, een zekere fierheid zelf moet niet uitgesloten worden. - Maar het is gewaarilyk zich zonder voorbehoud door geest-

driftige gevoelens te laten meerlepen en evenveer gewaarilyk zich bij een tegenwallen door moedelooheid te laten ter neer slaan.

vertaald uit het Fransch E. Durheim

BELGISCHE HERDENKINGSBOND

onder het Eerevoorzitterschap van Mijnheer de Broqueville, minister van oorlog.

De vreeselijke tijd voor het bestaan en de toekomst van ons vaderland, legt aan al onze landgenooten den dwang plicht van erkentelijkheid op, tegenover allen, soldaten of burgers, die strieden, lyden en sterven voor het goede recht.

De wemijke daden van ons helden leger op het slagveld, den onbuigbaren weerstand der bevolking tegenover de duursche gelandij die de tydelijke bereikers van onzen heiligen grond op haan doen drukken, herdenken.

De gebeurtenis aan onze helden, voor hunne namen en daden te vereeuwigen, onderhouden.

De vlam van onze vaderlandsliefde weder, onze vaderlandseke ziel in al hare openbaringen aanwakelen. Tegenover de grootheid die ee voort vrucht, al de geweldendens der duitsche "Kultur", in het licht stellen.

Al wat onze vaderlandseke gevoelens kan warmaken, gevoelens die we, opzigtig genoeg vroeger niet dachten te bezitten, en die zoo heerlijk opstakenden van onder de rampen die 't vaderland te neer drukken, onderhouden.

De middelen die ons land weer op economisch gebied zullen doen bloeien, en onzen handel en al onze nationale rijkdommen weer zullen doen herleven, bestudeeren en verspreiden.

Dat al is het doel van den Belgischen Herdenkingsbond, waarvan Mijnheer de Minister van Oorlog wil het Eerevoorzitterschap heeft willen aannemen, en die tegenwoordig reeds meer dan 2000 leden telt, in Holland zoowel als in Engeland.

INGEZONDEN

Laat, mij toe, heer opsteller, een woordje te zeggen bij uw artikel "Ook een gedachte over België na den oorlog", verschenen in uw geëerd blad van 6 februari 1916. - Niet dat ik het niet, u niet eens ben. - Ik zelf ben ook overtuigd dat ons België opniem, en schoon dan ooit uit zijne pinen zal oprijzen. - Ook twijfel ik niet aan den moed van ieder goed Belg, dat hij al het zijne zal bijdragen om aan het heropbouwen van ons geliefd vaderland mede te werken. - Nochtan kom ik er van mijne makers aan te manen, niet den tijd hier te laten voorbijgaan zonder eens grondig na te denken, voor zoover het hun mogelijk is, over de toekomst. - Dit wil zeggen

over het geen hun eal te doen staan na deen verscheikhelyken oorlog.

Als men in onze belgische geschiedenis een oogje werpt, sien wij dat bijna op elke verwoesting door den oorlog veroorzaakt, een tijd van woors, oed volgt. - Maar ik denk, dat mijne kameraden het met mij eens zullen zijn, als wanneer ik zeg dat er ook na elken oorlog een min of meer lange overgangsperiode komt, dit wil zeggen dat er een zekere tijd noodig is om handel en nijverheid te herstellen en op zijn ouden voet te brengen. - Zoo voorzie ik dat de mogelijkheid bestaat, dat vele van onze vakmannen niet terstond hun bedrijf, het welke zij voor den oorlog uitverden, na het sluiten van den vrede zullen kunnen hervatten.

Nochtan het meerendeel van ons eal zijne sprakenpenningen verbruikt hebben en genooddruakt zijn onmiddadelyk in het onderhoud van hun huizingen te voorzien. - Het is op dit punt dat ik de aandacht wil vestigen onzer mannen. - Ik richt mij bijzonderlyk tot die mannen, die hier al hun tijd werkeloos doorbrengen, in de gelegenheid met willen waarmemen welke hun aangeboden wordt om hunne wetenschappelyke en beroepskenissen te vermeederen. - Want zeker is het dat men aan de bekwaamste werklieden de voorkeur eal geven om het eerste werk te hervemen.

En weer zullen we klagende stemmen van mannen hooren opgaan, die beweren zullen dat aan den eene meer voorrechten toegekend worden dan aan den andere.

Daarom vrienden, vergeet niet het spreekwoord: "Stel niet uit tot morgen wat ge heden doen kunt", en volgt het voorbeeld van welwillenden, die dagelijks hunne ledige uren in de school doorbrengen. - Bedenkert niet als sommige dwaren, die beweren in hun vak volleerd te zijn, en indien het zoo ware, (iets dat niet kan, want niemand is volmaakt) volgt dan andere leergangen welke betrekking op un vak hebben en gij zult er later de vruchten van oogten. - Ook dan eal België, knappe en wel gevormde vakmannen vinden, en gij zelf zult de voldoening hebben op die wijze te kunnen helpen tot het heropbouwen van ons zoo geteisterde vaderland.

R. H.

ONDERHOUD VAN HET LICHAAM OP HYGIENISCH GEBIED - LICHAMELIJKE OEFENINGEN

Meermaals ben ik in de gelegenheid geweest te hooren zeggen onder kameraden: "Wat zullen wij later beginnen als wij terug keeren in het vaderland, na zoelang werkloos gebleven te zijn. - Het is niet dat die menschen schrik hebben van den arbeid, maar zij vrezen dat zij hun lichaam niet meer zullen geschikt voelen om hunne ware

taak te volbrengen, hun ambacht t welke zij uit oefenden voor den oorlog.

Nochtans zijn de middelen om het lichaam te onderhouden en om onze spierkrachten te bewaren in het bereik van iedereen, natuurlijk voor diegene die er willen gebruik van maken; en diegene ter zijde latende (ongelukhiglyk nog een te groot getal) die anders niet doen dan luieren op hun strozak.

Overveel malen zijn wij niet in de gelegenheid geweest welgedachte sportfeesten bij te wonen; ook hebben wij meermalen sportfeesten kunnen bijwonen in het theater van kamp II, en telkenmale heb ik kunnen vaststellen dat die feesten veel byval genoten.

Daar ik mij dikwijls onder de toeschouwers bevond, ben ik meermalen in de gelegenheid geweest aanmerkingen te hooren van eekere-kam raden over deze feesten, aanmerkingen die zij voorreken niet eenden gemaakt hebben indien zij die feesten hadden mogen bywonen als burger. Nochtans ben ik overtuigd dat die zelfde vrienden, deze aanmerkingen niet zouden gemaakt hebben in dien ze het minste begrip hadden van de eenige hoofdzegels van de gezondheid; leu; zij zouden voorreker gezegd hebben wie tenminste aan sport doet zullen later niet bang moeten zijn voor het werk, want deze zullen zorg gehad hebben hunne spierontwikkeling te bewaren, ja zelf te bevorderen. Het is daarom dat ik de vrijheid neem hier eenige regels te laten volgen over de lichaamsontwikkeling wordt vervolgd

BRIEVEN AAN AMARYLLIS

Amaryllis roeklinkende naam, vreugde van uwe ouders, die u redig onder hunne oogen hebben zien opgroeien; wat moest het hun verdrieten nu ge verplicht zijt zoo lang van hen verwijderd te leven, en ik, wat ben ik ook gelukkig u, hun eenig kind te mogen berispen. .... maar wat doet het ook mij pijn zoo lang in ballingschap te moeten leven zonder maar eens voor een oogenblik u weer te zien. Reker ik waardeer het geluk te mogen uw liepste zijn, doch wat ik niet begrijp; dat is uw vraag in uw laatsten brief. - 1) Hoe staat het daar ook weer. - "Zijt ge nu reeds sergeant genoemd?" - liepste Amaryllis, wat een vraag, en wat mag daar nu weer achter schuilen; - ik geloof dat u een innige vreugde is, mij van de ene moedigheid in de andere te duwen. Ge weet immers goed genoeg dat ik zelfs nog geen korporaal ben; hebben die gouden galons nu zo verleidend in uwe oogen gebakken? - Ik ben maar een armeligh soldaatje, en hebt ge mij niet altijd verrekend dat ge aan mij genoeg hadt? - Amaryllis, Amaryllis, ik zou bijna beginnen gelooven dat ge van het rechte pad afgedwaald zijt, ware uwe moeder maar u te zou u zeggen -

"Meisje, was niet overmoedig, stel u tevreden met uw lot, wees getrouw aan uwe oude liepde." - Daar staat hij nu aan t preeken, eult ge zeggen - neem ik spreek zo niet, maar uwe moeder zou dat doen. .... En wat malligheid vertelt ge verder nog. - "Ge zijt nu toch al lang genoeg bij dienst." - Die daar barst de bom nu los. Is dat een belediging? - Geen hoop ik maar toch hoogt onverstandige praot. .... Omwin.

Nu zie ik goed dat buitenstaanders zich onzen toestand niet kunnen indenken. - Weet ge niet, Amaryllis, dat soldaten geen vorderingen kunnen maken wanneer ze geïnterneerd zijn, ten anderen, heb ik u ooit gezegd dat het mijn beveling was hier sergeant te worden?

Volstrekt niet, dat weet ge wel, ik woon leergangen bij, ik studeer, om ons later een eerlijch bestaan te verzekeren; en dan .... wanneer ik in onze lulle barakken voor mijn zoo genoemd schrijftafeltje zit te studeren, dan zie ik vaak uw beeld oprijzen

In godlijch aureolenlicht
En ik voel mij weer in t rein genieten
Van onzen eersten liefdedag

Ik hoor u reeds verelen: "u ijne student, die altijd aan z'n liepste denkt." - Lach maar, Amaryllis, doch, als ge mij dat durft te schrijven, dan zal ik u ook wel weten te antwoorden kom. - Maar die verren, die aanhaling, uit dat gedicht, dat ik u voor enige weken rond, vindt ge het niet mooi reeg? .... Dat is de vrucht van dagen lange studie; de vrucht van m'n aanhoudend denken aan u; maar kom me om vredeswil in t veroolg niet meer plagen met vragen als deze. -

"Zijt ge nu reeds sergeant genoemd?"

1) In mijn laatsten brief schreef ik u, dat er ons, geïnterneerden bijzondere postregels zouden worden overhandigd om naar onze ouders en familie in België te schrijven. Dit geschiedde in den loop der laatste week, en ik verkeer u, beste Amaryllis, de in gebruikstelling dezer postregels, is een verheugend feit, dat verdient gebochstaafd te worden in de Amalen van varen inter neeringstijd. - Ik heb reeds geschreven, dat spreekt van zelf, verbeeld u nu eens dat mijne ouders den brief ontvongen, wat een vreugde als ze vernemen dat ik nog welvarend ben, ik zie moeder reeds met lichten pas op uwe woning afgaan en met een glimlach. - "K en Amaryllis stellen het voortdurend goed."

2) Die liepste, ik moest u nog iets vertellen; maar waarlijch, ik schrik er voor af, het punt dat ik wil aanmaken is het delicaat. .... en ik wil in elk geval beletten dat ge mij later dit verwijt in t aangezicht niet kunt slijngen. - "Dit hadt ge mij niet mogen schrijven, ge moet bedenken dat ik een jong meisje was." - en nochtans voor u heb ik geen, mag ik geen geheim hebben. - Nu kom aan dan, vooruit, ik hoop het zonder blozen te kunnen verhalen. De hollandsche overheid is overgegaan tot het nemen van een nieuw signalement ofte persoonsbeschrijving, maar dit maal veel nauwkeuriger dan eerst het geval was. - De manschappen moeten zich - hoe zou ik me hier best uitdrukken. - onthleeden tot in het, middens, Moederlekken en lichtecken, alles wordt met zorg aangestakend. Ik heb het reeds achter den rug dat korweijte. - Die zoo ik heb het verteld, ben ik niet te triviaal geweest in mijne uitdrukkingen, dat kunt ge schrijven in den eerstvolgenden brief aan wim minnenden

SNIPPERINGSKENS

We zullen wat minder modder zien. - De middenweg van kamp II is op goeden grond gezet. - Hij is nu ten deele met asch bestrooid. -

Iedereen zijn ideaal. - De eerste joden strovidin de asche op het hoofd. -

Anderen tijden, andere redenen.

(Naar het fransch van Charlo)

Barak is van het vrouwelijch geslacht en toch is haar gerebchap antonig; bijzonderlyk s'zondags.

Oelen hebben hunne permissiekaart terug.

Het was er druk aan den uitgang.

Er werd geprotesteerd in t fransch.

Het was fransch spreken met een koordaken. - Want

telkenmale hij miste trok hij het in. -

Ik ging mynen weg voort. - Nevens de baan om naar den steenweg te gaan, zag ik eene grijze barak waarop, boven de deur, in zeer grote letters "Apothek." Ik hoorde er kloppen zoals in eene smid.

Ik was niet meer verwonderd dat er zoovele mannen hoopen met verstopping.

Als men hier de pilullen slaat op het aanbeld.

Nu nog schooner. - Ik vroeg onderwege aan een muriekant wat het is voor eene of otheek die we moten voorbijgaan. -

"Oh! .. antwoordde hij .. - men reparaat er de gamellen. Gamellenapothek dus. -

Dank voor de inlichting.

Ik dacht aan den "Liederavond," Vlaamsche liederen. - Dat gaat me. - Ingang hostelovs. -

Ik vind het een stil verzet. - Een wilde muriek.

Het past juist voor beproefde bunnelings herten. "Stille vreugde verlicht, maar wilde vreugde vermoeit. -

Een liedje deed me aan mijn doekterken denken. -

Ik wil het hier aanhalen; ik heb het met weemoed mede gezongen. -

"Moederke Alleen."

Den 1sten Augustus, 1914, had ik moederke alleen moeten laten, bij het kindken van zes maanden. (Er zullen er nog wel in mijn gewel zijn) nog in doekterken gewonien. Als alle de stemmen van den liederavond zich verheven, was het alsof zij in mijnen weemoed me dedekten.

Wie zal er ons kindken derven,
En doet het zijn moederken niet?
Wie zal er zijn dekantjes wuven?
Dat t schoonsche doch een holleken ziet?

Doefrein.

Kleine, kleine
Moederke alleen,
Dour, dour, douwderideine.
Kleine, kleine
Moederke alleen,
Van van uw wigghen niet scheen!

Wie zal naar ons kindken kijken,
Dien bleurenden stonten kappoen?
Wie zal er zijn kindkes stryken,
Zijn haarken in krullekens doen?

Wie rou voor ons kindke derven,
Beur laatste kruimelke brood?
Wie, rou er, wie rou er voor sterven,
En lachen op kind en op dood?

In plaats van kruisken waren het nu zonnikens, die ik in het kamp zag. - Ieder waren straalde als zoovele zonnikens. -

Naar België, naar vrouw en kinderen schrijven. - Nu! wat is een zonniken?

Een zonniken is eene nul met straaltes naar buiten. -

Zoo was het verblijf in het kamp, zonder iets van de rijn te weten of zonder er eens heen te schrijven, een droevige nul: O. Oh dat we de toelating bekomen hebben, hwaren er stralen buiten de nul.

Zoovele nullen met stralen op ieders aangezicht: Zonnikens in t kamp. -

Geïnterneerde vraagt: -

(Waaraechtig volgens den "Echo Belge")

"Raad voor ajuinen, sjalotten, look enz." - Is zijne maag dan zoo groot als een tuin. - En heeft hij dan ook de maag van een herkauwend dier, om, als de ajuinen, sjalotten en look, enz., zullen schieten, ze te herkauwen tot onder raad

Putari.

GESPREKKEN MET DEN DWAZEN JONGELING

Ik ging hem bezoeken in de ambulance, waar een vroege geur van ether de lucht verzuurde en u als bij de keel greep. In een hoek hingen twee gordijnen, hazelwit aan hun ijzere staven te rinkelén:

Dat is Esclepius' particuliere tempel waar hij zijn zware orakels geeft in diep rinnige woorden die eerst 's avonds om half zeven kunnen opgelost worden, gemengd met engelisch wut in water, of ook wel kunnen begrepen worden na met behulp van een stekelig huttelend borsteltje en een fleschje teinture d'iodé, op de borst van een delirerend soldaat te zijn uitgeschreven. —

Laage ijzere bedden rijden er aaneen onder de hobbelige blankheid van over knieën opkruvelende dekens. Het was er stil; slechts van verre hoorde men nu en dan 't gefoel van 't sportplein dat als een cresende, aangolpde, in 't ronherig lied van een klein ijzere hachelje dat hoog blozend en stil zijn douwderideine zong in de ooren van mannen die soms nog van moeder droomen.

Een kleine hollandsche korporaal verdeelde zijn aandacht tusschen een boek met prentjes, een lintworm in een flesch, en zijn pruim.

Ik zag hem liggen. Hij sliep. De korporaal zei dat ik hem niet mocht wekken, doch, als of hij mijn bijrijn geweld had, wreef hij zijn oogen open en riep. —

"Ibc man, hier is 't goed; ik ga hier niet meer weg. — Een aardig idee voorwaar. —

Ik blijf hier. — Hier kan ik ten minste slapen zonder 's morgens de knopen van mijn "ressort", in mijn rug te welen branden. —

— Wouden we niet eens versch stroo gaan krijgen, vroeg ik? — Bah! man, dat is een zware post, 10 cent per man, of neem zelfs een halve frank per man en per res maanden. Wie kan zoo iets betalen? — Al wat ge wilt man! — Olen en prikheldraad rond de keuken! — Goed. — Veel andere zaken die tot niets dienen; nog al beter; maar stroo, weet ge wel wat stroo is? — Stroo dat is iets dat de paarden alle dagen krijgen; ereks ook, en de hoien en de varkens ook al. — Maar een soldaat is een mensch, die moet geen stroo hebben! — Wat rou die daar mie doen? — Op slapen? — Joui! Hij moet niet slapen. —

Hij is niet gek mer dacht ik; hij spreekt wijsheid

A.V.

DE GESCHIEDENIS IS EEN EEUWIG HERBEGINNEN

Onlangs vond ik in de stads archieven van Leist, de volgende onkonde. — Ik schrijf er over zoo als ik er vond. — Blijktbaar is het stuk niet volledig meer. — Het heeft veel geleden van den tijd en van de wormen; wellicht ook van de raten. — Liefst had ik er een fotografische weergave van onder uwe oogen gebracht, doch mijn toestel werd me door een agent die aan spionitit leed, ontnomen. — Het stuk dateert naar mijn bescheiden meening uit de jaren 1840-1825. — Hier is het.

Het was an eenen X van Wijnmaend dat er veel soldaten uit den lande van Vlaenderen ende mede uit den lande van Wallonié die traeme die rijke streepke van Belghie uitmaachten waer conne albrecht regherende was in Bollant quamen. — Op die heide bi- Leist, daer di bombardeniére phaghten te seieten, sloegh man vele kusen up, barakken ghesaemet ende daerin ghine die troep ende bleef daer XVIII maanden. — Oec had men vele ghemacken ghemacked, die si in der hoopree

spraechen "latines", wemden. — Die latines waren seer vuul; het was soo verre comen datter up een dagh nie- men niet en dorste gaen, ende ne was daer oec niemen sonder hi ne hadde te claghen over die propretite der deene humskens. — Alle 't camp was desperiert.

Die werkluden die ghehart waren met die sorghe daer- voor, vielen 't seer jammerlike ende cranke bi den wer- ke mer, ende hadden daerbi grooten torment ende pijn. — Nochtan deden si alsoe menich, ende maecten hun selve velen moet dan hun die herte binnen was. — Al van 't wack- hude, bestreeheden si die sitsels al niet witte pappé, creoline ghesaemet.

Die doctore, die waren wijs ende wel gheleert sagh man daer in want ie wane dat soo si daer quamen daer niemen ne was soo arm no soo cranke, hi ne ghereede si up een claghen dat. —

Hier heeft het ongedierte een einde aem dit ewo belan- grijk doherment gemaecht. — Voor mij staet het west dat het op een vraag naar verbetering in dien benarden twes- stand moest eindigen.

A.V.

TIJDINGEN

EINDHOVEN. De tentoonstelling is uitgesteld tot 29 en 30 April 1de en 2de Mei.

KAMP ZEIST. Makkers bezoekt de tuinaal, gij cult er veel hichomelijk en redelijk woordel door hebben. Verlaat uwe droevige en vochtige barakken om komt te oefenen, hetgeen te sevens al vermaken. Gij cult de krachten terug vanden, door de lange werklidheid verloren.

Wij doen een warmen oproep aan de oude en nieu- we leden opdat zij regelmatig de herhalingen volgen voor ons toekomstig feest.

TE GENEVE. Al binnen eenige weken eene tentoonstel- ling plaats hebben van alle soort kunstwerken (schilderijen, teekeningen, beeldhouwkunstwerken met behouding op het kamp leven, portretten van krijgsgevangenen, speelgoed, muzik-instrumenten) end.

Alle werken moeten ondorckend en gedake end zijn, en een nota livvegend onder welke omstandigheden de verzuuringd on uit stof te gemaecht werden. De ver- kooprijc al door den deelnemer aan de tentoonstelling vastgesteld worden, en gelijk hij vaststelde uitbehouwd worde.

Alles geschiedt ten voordeele van de Russische, Fransche en Belgische krijgsgevangenen.

Wie begeert aem de tentoonstelling deel te nemen wordt verzocht al te laten inschrijven in de bibliotheek kamp I tot 1de Maart worden inschrijvingen aangenomen.

BRIEFWISSELING VOOR DE BELGISCHE SOLDATEN IN RUSLAND

De adressen van de briefwisseling met Belgische Sol- daten in Rusland moeten een der volgende aanduidingen dragen: Belgisch militair, Belgisch detachement, Belgisch hoop- vrienden, wanneer er sprak is van een lid der auto-ka- nonnen het opschrift: Frontleger.

Gansch de briefwisseling uit den reemde komt in Pe- trograd aem waar alphabetische lysien toe laten de ver- deeling te doen.

VLAAMSCHE STUDIEKRING

Verleden saterdag hield de brigadier der artillerie August Verbist, voor de leden van den Vlaamschen Studiekring, een belangwekkende lezing over het internationaal zeerecht. — Spreker leidde zijn onderwerp in door eenige beschouwingen van algemeen aard over het meer of min verwijderd ver- band dat tusschen natuurrecht en internationale overeen- komsten bestaat. — Daarna ontwikkelde hij in bijzonderheden ont-

staan en wesen van het internationaal zeerecht, herinnerde- terloops dat de grondslagen van het moderne zeerecht door den Nederlandschen rechtsgelerte Druig Oegroot werden ontworpen, en gaf met voorbeelden ter staving een uiterst duidelijke begrips- verklaring van de thans veelgebruikte woorden als open zee, territoriale en neutrale wateren, handels- en oorlogsbodem, blokkade, smokkelwaar, kapersrecht, vergeldingsmaatregelen, enz. — Een slotte drukte hij als zijn overtuiging uit, dat de trots alle hinderpalen immer voortschrijdende begrippen van rechtvaardigheid en eerlijkheid binnen afzienbaaren tijd ook het zeerecht in steeds nauwere verhouding tot het natuurrecht der volkeren zullen brengen, tot grooter welzijn van de menscheit in het algemeen en van de stu- denten in de rechten in 't bijzonder!

De h. Verbist wagtste met zijn knappe lezing een welver- dienden bijval. —

Voor de volgende spreker, op zaterdag 26: dezer, is de h. Asperloogh ingeschreven met een voordracht over het zonnestelsel. —

VOORDRACHT VAN Dr F. RUTTEN

Zondag na den middag hield de heer Dr Felix Rutten in de tooneelzaal van kamp II een voordracht, die door de belang- wekkendheid van het onderwerp "Balladen" en de uitmuntende wijze waarop dit werd ontwikkeld, stellig en betere- opkomst had verdiend. — Want voor een dergelyke voordracht hebben wij een paar honderd toeschouwers veel te weinig!

Dr Rutten wist al dadelijk het publiek te boeien door zijn rake, voorstelling der volkskunst en hoe deze in het volksleven wor- telt. Drienvolgens is het verkeer van een volk te denken, dat het leven kon, dat het leven mag zonder kunst. —

Kunstschaffingen eyn dingen van schoonheid. En de schoon- ste vogelblikken, die een mensch beleven kan, eyn die wanneer hij bouwt het stoffelijke het onstoffelijke, het dichterlike ontwaart. Overal is schoonheid rondom ons, wij moeten er maar leeren vinden. De schilder leert ons kijken, de dichter leert ons gevoelen, hij geeft de bete vertolking van onze innerlike, vaak onuitgespro- ken gewaarwordingen. — Want poëzie is de bloei van ons sieke- leven en kunst is het struven om dien bloei vorm te geven.

Een gedicht is een kunstwerk van taal. Ontneem dus het volk- rijn taal, de wortel van rijn kunst, en het sterft. —

Ma die prachtige inleiding, droeg Dr Rutten een paar oude Vlaamsche balladen voor. sch. "De Hopitein en zyne moeder" en "Ewe Koninghinderen". Die tranen van watig gewot en innige ontroering in veler oogen deden blinken. —

Ook oude hollandsche en schotsche balladen vielen zeer in den smaak, waarna het mer moderne volkslied aan de beurt kwam. — Balladen van B. de Clercq e. a., wier ont- staan in verband staat met het huidige vreeslike wereld- gebeuren, werden daverend toegejuicht!

Een slotte werd uit volle borst "De Vlaamsche leeuw" het volkslied bij uitnemendheid, door de aanwezigen gezongen. —

HET ITALIAANSCH FRONT

Wensdag na den middag werden wij vergaet op een voordracht over het Italiaansche front door den heer lieutenant Reyens der Bel- gische artillerie.

Was het omdat de onplakkiljetten door den heugens storm- wind waren afgevaaid en de voordracht dus zwaar zeer onvolgende was aangekondigd, of wyl men den stormwind zelf niet allen durfde trotseren, of nog omdat de Vlaamsche soldaten heelemaal uit de gewoonte sijn om een Belgisch officier over de krijgsovervellingen in te eijen Nederlandsche taal te hooren optreden, in elk geval had de feestzaal van kamp II kunnen volen sijn.

Op haest kameruadchlyp slyken tom ondschild lieutenant Reyens een paar pondereid achterdoers, die met gespannen aandacht hoeze gestlagen ures naar de boezemde voordracht hies teuden.

Bij wijze van inleiding besprak de voordrachter de Italia- stabulprent en herinding, zoo voor als na 23 juli 1914 (aktion van de Oostenrykische oorlogsverklaring van Serre).

Quarna hield hij het ower de onderhandelingen inspens Bren- timo, Triest en de Adriatische eilanden gevoerd, de heere grooten wordende spanning tusschen Itelie en Oostenryk de voorbesideente maatregelen en eindelijk de oorlogsverklaring van Italie op 23 Mei 1915.

In klare bewoorden sijn sprak lieutenant Reyens oer de samenstelling van het Italiaansche llyer en de luyke- gevone verenidweylidheden met dewelke dit llyer te kampen heeft, yet dwe de kund van een grote llyerhaart- een een beuillidlyke uitnecffing van de Italiaansche krijgs- beidriyen, hun doel, de factiery van den algemeen oeff, de bereikte resultaten, en bestoot sijn voordracht met een hartige opwekking tot de quidteuende soldaten.

Wij wensden sijn deese glasheldere bespreking in ons gelof hien de eindoverwinning van de bondgenotten ge- stecht. — Het hopen wij getruide oogen in de bespreking sijn meermulden eldus een Vlaamsch spelend officier van het woord te hooren.

STEUN AAN GEZINNEN DER GEÏNTERNEERDEN IN NEDERLAND

VOEDING-ZIEKENZORG-KLEEDING-WERKVERSCHAFFING - BEROEPSONDERWIJS

VERORDENING

Art. 1.

De "Steun" heeft tot doel inrichtingen te stichten, te besturen en te subsidieeren, die de vrouwen en kinderen der geïnterneerde soldaten, in Eindhoven verblijvende, voorzien van voeding, ziekenzorg, kleding, werkverschaffing, beroepsonderwijs.

Art. 2.

Het bestuur van den "Steun" is in handen van een centrale commissie, die bestaat volgens de regelen der besturende lichamen, over allen wat rechtsreeks of niet-rechtsreeks met het programma in verband staat.

Art. 3.

De toelagen aan de bestaande werken en de inrichting van nieuwe, worden geregeld volgens voorwaarden en voorschriften welke door de besturende commissie voor elk geval bepaald worden.

Art. 4.

De "Steun" bestaat uit de werken welke zij inricht, door tussenkomst van plaatselijke commissies. Om toelagen te ontvangen en de medewerking der centrale diensten te bemiddelen voor inkoop van grondstoffen en verkoop, moeten de bestaande lokale commissies de controle van het middenbestuur aannemen en een of meer harer afgevaardigde leden in haar raad toelaten. Aldus vastgesteld in zitting van het bestuurs Bureau der werkscholen voor Belgische geïnterneerde soldaten in Nederland den 19 Januari 1916

De Centrale Commissie:

Voorzitter: MEVROUW PRINSES A. DE LIGNE

Mijnheer DE BARON FALLON

Belgisch gezant, Voorz. der Centrale Commissie der Werkscholen voor Belgische geïnterneerden.

Leden: M. OMER BUYSE,

gedelegeerde voor de directie

JULES FRANQUI

gedelegeerde voor den inkoop van grondstoffen en verkoop der voortbrengselen, die dient samen te gaan met den koop der voorwerpen door de geïnterneerden gemaakt

CAMIEL HUYSMANS

ALBERT VAN HECKE

geacht recht te vereenigen.

Het doel van deze "Vereniging" is:

a) de belangen der beproefden te verdedigen en door alle de wettige middelen het herstel der schade, aan den eigendom veroorzaakt, te verwezenlijken;

b) aan het wederoprichten van het "economische" leven der provincie te werken;

c) eene wederzijdse hulp te verlenen aan hare leden. Op 24 November, schreef de Bond aan W^r. den Minister van Oorlog om zijn aandacht te trekken op den toestand, en welken vele zijner leden verkeerens: kunne onroerende goederen door de beretningstroepen, achter de voorlijn, of op Belgisch grondgebied, in beslag genomen.

De bond eischt niet dat zijne leden zoudens ontbroken worden aan de verplichting der oprechting voor de noodwendigheden van het leger, maar hij roept dat de voorafgaande afbrekkingen, onmisbaar geoordeeld door de krijgsoverheid, zoudens gelijk gesteld worden met regelmatige oprechtingen, volgens de wet voorgesteld.

De klachten, door het Comité aangehouden zijn ongeveer ten getale van 300.

Op 31 December 1915 zijn de leden als volgt verdeeld

83 g werkende leden 15 g stichtende leden

14 weldoeners 40 niet betalende

De samen een getal van 162 leden verdeeld in onder afdelingscommissies.

De Franse, Engelse, Eindhovense en Belgische pers hebben hunne vriendelijke hulp verleend. Het hartelike onthaal werd den bond voorbehouden. Hij staat in betrekking met zulke Franse bonden.

De maatschappelijke zetel is gevestigd te Parijs, Vivienne straat 51, maar zal te Brussel kunnen overgebracht worden op een voorafgaande beslissing van het Comité.

Menigvuldige geïnterneerden zijn lid van den bond; hier past een woord van dank behoorlijk gewent te zijn om den nood hunner provincie en getekend te hebben voor een werk van wederzijdsch belang

A. L.

SNEEUWKLOKJE

Ik zie u van uit mijn venster,
Klein bloempje, zoo lieflijk en rein,
Voorbode van heerlijk dagen
Van lente en van Rommeschyn.

Ik zie in u de behoefte
Klein bloempje, zoo lieflijk en fijn
Van geuren, en bloemen en zangen
Van een heerlijk onstuimig verlangen
Dat het spoedig lente zal zijn.

Wees welkom, bevoorlyk bloempje
Wees welkom, klein schatje van goud,
Wij hebben op sombere dagen,
Bij storm en regenwolven
Op u, onze hopen gebouwd.

CONTRASTEN DIE WEL EENS VOORKOMEN

Een boehinder, die geen omslag maakt. - Een schipper die het hoofd niet boven water kan houden. - Een bakker die niet moete aan syn brood komt. - Een slager wien het niet maar den vhere gaat. - Een verpleegster, die er geen dochter om vindt. - Een witer, die eich over het paard laat tellen. - Een ghesonthouder, die wil dat men hem kharren wijn schenkt. - Een kletschop die met de handen in t'haar lit. - Een tandpynlyder, die alles voor wetekoch opet. - Een reukant die eich van de rug laat brengen. - Een dronkaard die garmen voor vol wordt aamt en. - Een wedyder die spoedig op de keenen is getraft. - Wie weet er nog!

De stryd om't bestaan is veel te ernstig, dan dat wy die door ergenis over kleine onangenaamheden zoudens mogen verwaren.

Voor allen is het waar: Verantwoordelykheid die een mensch met zelfbewustheid aanvaardt is een heerlyk bezit op den levensweg.

Kleine gesten vertoonen ook maar kleine harts-tochten. - Alleen wie in staat is wat buitengewoons te doen, is ook groot in ergenis en toorn.

De stryd om't bestaan is veel te ernstig, dan dat wy dien door ergenis over kleine onangenaamheden zoudens mogen verwaren.

Voor allen is het waar: Verantwoordelykheid die een mensch met zelfbewustheid aanvaardt is een heerlyk bezit op den levensweg.

BOND DER NOODLYDENDEN VOOR WEST-VLAANDEREN (BELGIE)

Naar het voorbeeld der beproefden van het doorden van Frankrijk, hebben dese van West-Vlaanderen het noodlij

FOTOGRAFIE L. B. J. SERRE

OPERATEUR VAN HET HUIS
- BUYLE van BRUSSEL
VERSCHILLENDE KUNSTWERKEN
- GEÏNTERNEERD BELGISCHE PERSONEEL
KAMPI en UTRECHTSCHENEG, 48 TE
- - - AMERSFOORT - - -
MATIGE PRIJZEN - - VERZORGD WERK

-SIGAREN MAGAZIJN-

"DE NIJVERHEID"
KROMMESTRAAT-5-AMERSFOORT
Koopt u tabak en sigaren in verschillende pypen en het sigarette papier GOUDRON LAF in Bovenstaand adres. Sigaretten in alle soorten van België's fabriek. Aanwielend.
TH. P. A. KLASSEN
MAITRE DE DANSE

BELGISCHE HUIS

GEHOUDEN DOOR MEVR. DAEL
MOSSELEN MET GEBAKKEN AARDAPPELEN
VAN AF 10 CENT
DINERS DEN GEHELEN DAG VAN AF 45 CENT
NIEUWSTRAAT N° 7. TEGENOVER DEN HOF.
- - LOGEMENT - -

LUXE BROOD EN BANKETBAKKERIJ

= DE GULDEN KORENAAR =
ALLERHANDE SOORTEN BELGISCHE BROOD
EN GEBAK
AANBEVELEND - - -
H. KONING EN ZONEN - -
ARNHEMSCHE STRAAT, 24. BELGISCHE
TEL. 91 AMERSFOORT. PERSONEEL

ELECTRISCHE BROOD-BESCHUIT EN

- - - KLEINE GOEDBAKKERIJ - - -
HOF 30-DE VOORUITGANG-HOF 30
- - - AMERSFOORT - - -
DAGELIJKSCH VERSCH VERKRIJGBAAR ZEER
FIJNE RIJST EN APPELTAARTJES
NEEMT EENS PROEF MET MIJN ZUIVER MELKBROOD
EN FIJNE TAFELBESCHUIT 12 A 10 CENT
OOK VERKRIJGBAAR VLAAMSCHE MELKBOLLEN
MINZAAM AANBEVELEND
- - - TH. VAN NES - - -

OUDE HOLLANDSCH PROEFLOKAAL

- HET KAPELHUIS -
TEVENS RESTAURANT
- DIVERSE BIEREN -
JAC. KEMPKEN
HOEK L. V. KERKHOF. AMERSFOORT.

WILT GIE EEN ARTISTIEK PORTRET

HEBBERN RICHT U TOT
PHOTO FRANÇAISE:
KAMP 11 (BIJ RESTAURANT)
WERK UITGEVOERD DOOR EEN GEÏNTERNEERDE
J. VAN WEERT - PHOTOGRAPHE
RUE DE LA MONTAGNE, 51. BRUSSEL

...LANDBOUWERS...

DENK ERAAN NA DEN OORLOG DAT DE DRAAI-
NEER BUIZEN VAN DE VUILERIES D'HAVINNES
VUUDOORNIK, DE BESTE ZIJN.
VRAAG ZE BIJ ALLE ERNSTIGE HANDELAARS
OF BIJ GEBREK HIERAAN, AAN DEN ALGEM.
VERTEGENWOORDIGER VOOR BELGIË EN HOLLAND
R. STEYAERT BOGAERDSTRAAT 78
THOUROUT (w. vl.)

HORLOGERIE

J. SPEULSTRA
- - KAMPSTRAAT-13 - -
ATELIER VOOR REPARATIEN
GOEDE EN ZORGVULDIGE BEHANDELING
UWER HORLOGES

WEST-FLANDRIA VAARTKAAI TE ROESELARE

FABRIEK VAN CEMENTPANNEN - TEGELS
BUIZEN - ENZ - POMPUTTEN - WATERBAKKEN -
VERGAARBAKKEN - CITERNS EN AALPUTTEN
IN GEWAPEND BETON (SYSTEME MONIER)
DÉPÔTS IN THOUROUT EN IN DIXMUDE
- - BIJ JEROME CATTART - -
BESTUURDER RAYM. STEYAERT
BOGAERDSTRAAT - THOUROUT